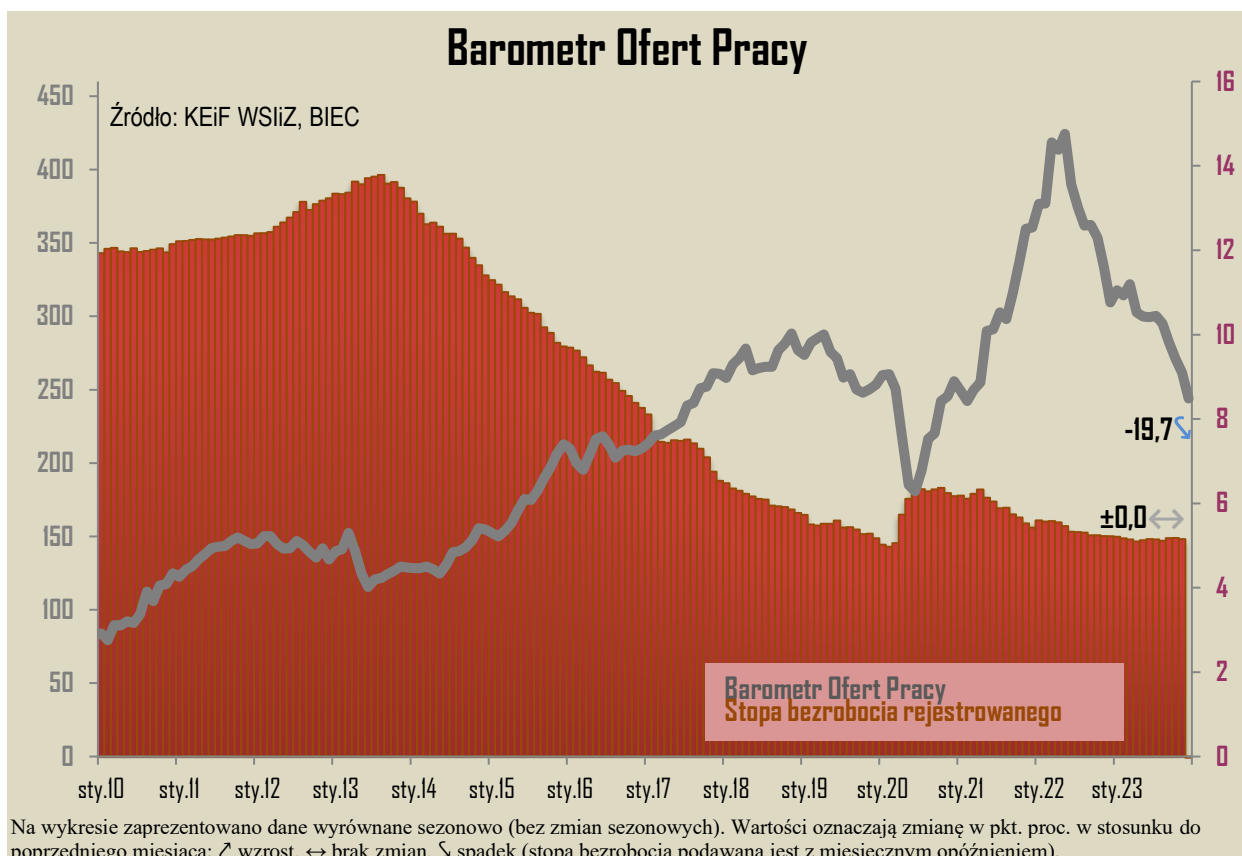

Robert Pater i Herman Cherniaiev

Za nami trudny rok

Wartości wskaźnika:

Grudzień 2023: 244,0 pkt.

Listopad 2023: 261,7 pkt.

Grudzień 2022: 309,5 pkt.

Barometr Ofert Pracy, przygotowywany przez Katedrę Ekonomii i Finansów WSiIZ w Rzeszowie oraz Biuro Inwestycji i Cykli Ekonomicznych, wskazujący na zmiany liczby publikowanych w Internecie ogłoszeń o zatrudnieniu, w grudniu, po wyeliminowaniu efektów sezonowych, mocno zanurkował. Był to już piąty miesiąc z rzędu, w którym wartość wskaźnika spadła. Negatywna tendencja, przelamywana jedynie niewielkimi korektami trwa natomiast od półtora roku. Skala redukcji ofert pracy w samym grudniu była największa w 2023 r., choć mniejsza niż w grudniu 2022 r. Na skutek obecnego spadku wartość wskaźnika zmalała do poziomu najniższego od prawie trzech lat i zbliżyła się do „kowidowego” dna. Pod względem długości okresu ograniczania liczby ogłoszeń o pracy zbliżamy się do kryzysu finansowego, podczas którego liczba wakatów malała przez niemalże dwa lata.

Komunikaty o „silnym rynku pracy” napływające z mediów znajdują wsparcie głównie w przypadku danych nt. bezrobocia, które utrzymuje się na rekordowo niskim poziomie. W samym listopadzie stopa bezrobocia rejestrowanego, po wyłączeniu bezrobotnych, biorących udział wyłącznie w pracach o charakterze sezonowym, pozostała na poziomie sprzed miesiąca równym 5,2%, na którym, z wyjątkiem kilku pojedynczych miesięcy, pozostaje od września 2022 r. Przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw w ciągu całego roku nieco spadło. Aktywność

rekrutacyjna pracodawców była z kolei systematycznie ograniczana. Niemal we wszystkich kategoriach liczba ofert pracy ogłoszonych w ostatnim kwartale 2023 r. zmalała. Największe spadki notujemy w przypadku zawodów wysokotechnologicznych. Rynekowi wakatów na początku 2024 r. nie będzie sprzyjał sezon zimowy, podniesienie płacy minimalnej oraz waloryzacja rządowego programu „500 plus”. Ostatnie dwa działania mogą przyczynić się do zwiększenia presji płacowej i to nie tylko wśród beneficjentów podwyżek. A to z kolei zwiększy koszty przedsiębiorców i zniechęci ich do nasilania akcji rekrutacyjnej.

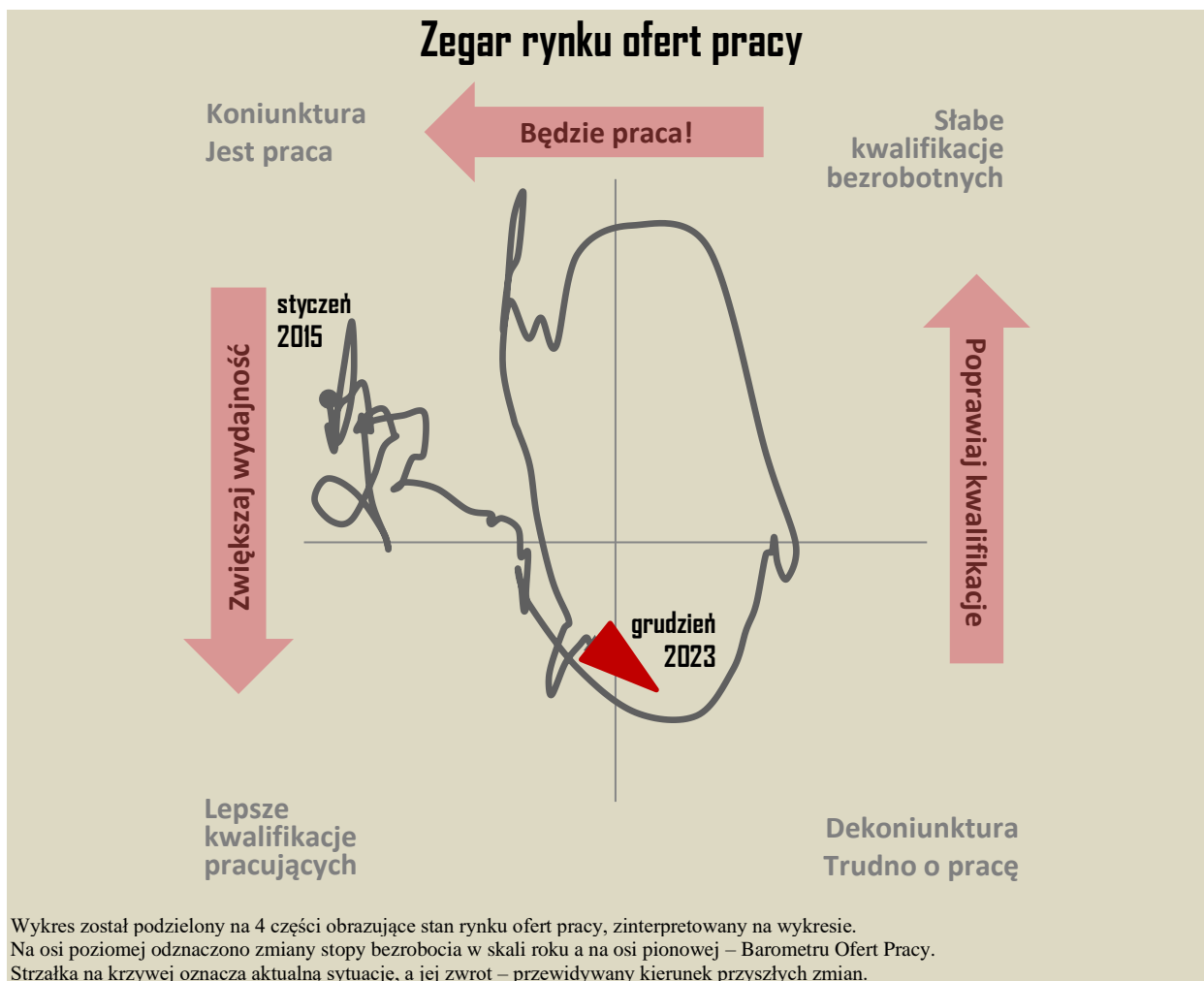
W samym grudniu, po wyłączeniu pracy o charakterze sezonowym, spadek liczby ogłoszonych ofert zatrudnienia notujemy we wszystkich województwach. Relatywnie w największym stopniu zmalała liczba ogłoszeń o pracy w woj. podlaskim, świętokrzyskim oraz śląskim. Najmniejsze spadki z kolei wystąpiły w woj. podkarpackim, pomorskim oraz małopolskim. Najbardziej systematyczne spadki na przestrzeni 2023 r. wystąpiły w woj. podlaskim, w którym liczba wakatów malała przez cały rok, a także w województwach: łódzkim, małopolskim i warmińsko-mazurskim, w których wakatów ubywało przez zdecydowaną większość roku.

Wśród **szero­kich grup wakatów** w końcówce roku wakatów ubywało wszędzie. W stosunku do wartości przed miesiącem relatywnie największe spadki wystąpiły w usługach oraz zawodach wymagających wykształcenia w naukach społecznych i prawnych, zaś najmniejsze w zawodach związanych z pracą fizyczną. Pomijając grudzień, w którym spadki miały wyjątkowo duży i powszechny charakter, w całym 2023 r. stosunkowo dobra sytuacja utrzymywała się jedynie dla pracowników wykonujących prace fizyczne niewymagające zaawansowanych kwalifikacji. W perspektywie historycznej zapotrzebowanie na pracowników fizycznych jest obecnie bliskie rekordowemu. Dla pozostałych szeroki­ch grup 2023 r. był kolejnym rokiem *in minus*. Stosunkowo niewielkie spadki i dodatkowo mniejsze niż w 2022 r. wystąpiły w usługach. Ich umiarkowanie w porównaniu do innych grup wakatów uzasadniamy m.in. mniejszą procyklicznością sektora usług w przeciwieństwie np. do przemysłu. Spośród innych determinant wyróżniamy wtórne efekty odłożonego popytu ze względu na lockdowny w okresie kowidowym oraz dobrą sytuację w zakresie popytu na pracowników sektorze edukacji, do czego przyczynił się m.in. napływ uchodźców z Ukrainy. W pozostałych szeroki­ch grupach wakatów, w tym przede wszystkim w zawodach wymagających wykształcenia w naukach ścisłych lub inżynieryjnych spadki w całym 2023 r. były wyraźnie większe i co najgorsze uległy akceleracji w porównaniu do 2022 r. Spośród głównych przyczyn redukcji liczby wakatów wyróżniamy dekonjunkturę i droższy pieniądz, który ogranicza potencjał rozwojowy przedsiębiorstw. Innym czynnikiem był uprzedni znaczący wzrost zapotrzebowania na pracowników o wysokich kwalifikacjach obserwowany w trakcie odbudowy kowidowej, co doprowadziło do nasycenia się tego popytu w 2023 r.

W zawodach wymagających wykształcenia w **naukach społecznych lub prawnych** w grudniu ogłoszeń o pracy ubywało w każdej kategorii. Relatywnie największe spadki w skali miesiąca wystąpiły w zawodach związanych ze wsparciem telefonicznym (*call center*), pracą w działach zakupów oraz bankowości. We wszystkich kategoriach ofert pracy z tej kategorii liczba ogłoszonych w końcu 2023 r. w relacji do wartości z końca 2022 r. była mniejsza. Wyraźnie trudniej niż przed rokiem o pracę jest obecnie w działach zakupów firmowych, dla grafików, specjalistów ds. zarządzania zasobami ludzkimi, pracowników *call center* oraz finansistów. Lepsza sytuacja na rynku wakatów panuje dla prawników, pracowników biurowych oraz tych zajmujących się obsługą klienta. Spadki w skali roku w tych kategoriach były najmniejsze i co ważne uległy zmniejszeniu w porównaniu do 2022 r.

Wśród grupy ofert pracy skierowanych do absolwentów **nauk ścisłych lub inżynieryjnych** w grudniu nowych ogłoszeń o pracy, choć niewiele, przybyło jedynie dla pracowników zajmujących się badaniami i rozwojem (R&D). W pozostałych kategoriach ofert pracy notujemy spadki, przy czym relatywnie największe wystąpiły w zawodach związanych z programowaniem, handlem internetowym oraz teleinformatyczną administracją. Mimo ostatniego wzrostu, kategoria ofert pracy skierowanych do przyszłych pracowników jednostek R&D, jak również do programistów oraz pracowników zatrudnionych w handlu internetowym pozostaje tą dla której spadki w całym 2023 r. były największe. W budowlance oraz w zawodach związanych z bezpieczeństwem i higieną pracy liczba ogłaszanych ofert pracy przez większość 2023 r. oscylowała wokół stałego poziomu, a dopiero w końcu roku spadła.

W zawodach **usługowych** w grudniu więcej niż przed miesiącem wakatów ukazało się jedynie w branży medialnej, w której od lat obserwujemy wyraźny spadkowy trend. Relatywnie największy spadek liczby ogłoszonych w skali miesiąca ofert pracy wystąpił w turystyce oraz branży edukacyjnej. Po niemal półtorarocznej oscylacji wokół stałego poziomu liczba wakatów w edukacji zaczęła maleć. W turystyce również notujemy wydłużenie serii spadków. Po osiągnięciu historycznego maksimum liczba wakatów maleje piąty miesiąc z rzędu. Co więcej w tych kategoriach od października 2023 r. tempo redukcji ogłoszeń o zatrudnieniu uległo przyspieszeniu. Branża turystyczna pozostaje jednak jedyną kategorią spośród wszystkich badanych ofert pracy, dla której liczba wakatów ogłoszonych na koniec 2023 r. była większa od wartości na początku 2023 roku. W logistyce grudzień 2023 r. był z kolei dziewiątym miesiącem z rzędu, w którym liczba wakatów zmalała.

Kolejne wyniki Barometru Ofert Pracy, zawierające dane ze stycznia 2024 r. ukazały się 16 lutego 2024 roku (piątek) o godz. 9.00.

Barometr Ofert Pracy powstaje na podstawie ogłaszanych w Internecie ofert pracy przy współpracy Katedry Ekonomii i Finansów Wyższej Szkoły Informatyki i Zarządzania w Rzeszowie oraz Biura Inwestycji i Cykli Ekonomicznych. Dane na temat ofert zbierane są każdego miesiąca. Następnie pozbawiane są czynnika sezonowego, co zapewnia ich porównywalność pomiędzy poszczególnymi porami roku, jak i wyłącza wpływ zmian ogłoszeń sezonowych, a więc części ofert dotyczących pracy tymczasowej. Barometr podawany jest w formie indeksu w pkt. proc. Wskazuje na zmiany zapotrzebowania na nowych pracowników. W zestawieniu ze zmianami bezrobocia mówi o tym, w jakiej fazie znajduje się rynek ofert pracy. Zazwyczaj posiada właściwości wyprzedzające w stosunku do zmian zatrudnienia i bezrobocia. Jednak równie ciekawą interpretację ma nietypowe zachowanie w stosunku do innych wskaźników rynku pracy. Może wtedy wskazywać na zmiany strukturalne, zachodzące na rynku pracy. Przykładem takich zmian były lata 2002 i 2009, kiedy Barometr wzrastał wraz ze wzrostem bezrobocia, wskazując na rosnące niedopasowanie kwalifikacji poszukujących zatrudnienia do potrzeb pracodawców, które przyczyniło się do utrzymywania się stopy bezrobocia na wysokim poziomie. Przeciwnie tendencje – spadek Barometru wraz ze spadkiem stopy bezrobocia obserwujemy w 2022 r., co może być zwiastunem nadchodzącej recesji.